

Poleski Park Narodowy

E-INFORMATOR

Kraina jezior, bagien i torfowisk – niezwykłe miejsce, gdzie spotykają się rzadkie gatunki roślin i zwierząt, a przyroda rządzi się własnymi prawami.

Zadanie sfinansowano
z budżetu Województwa
Lubelskiego

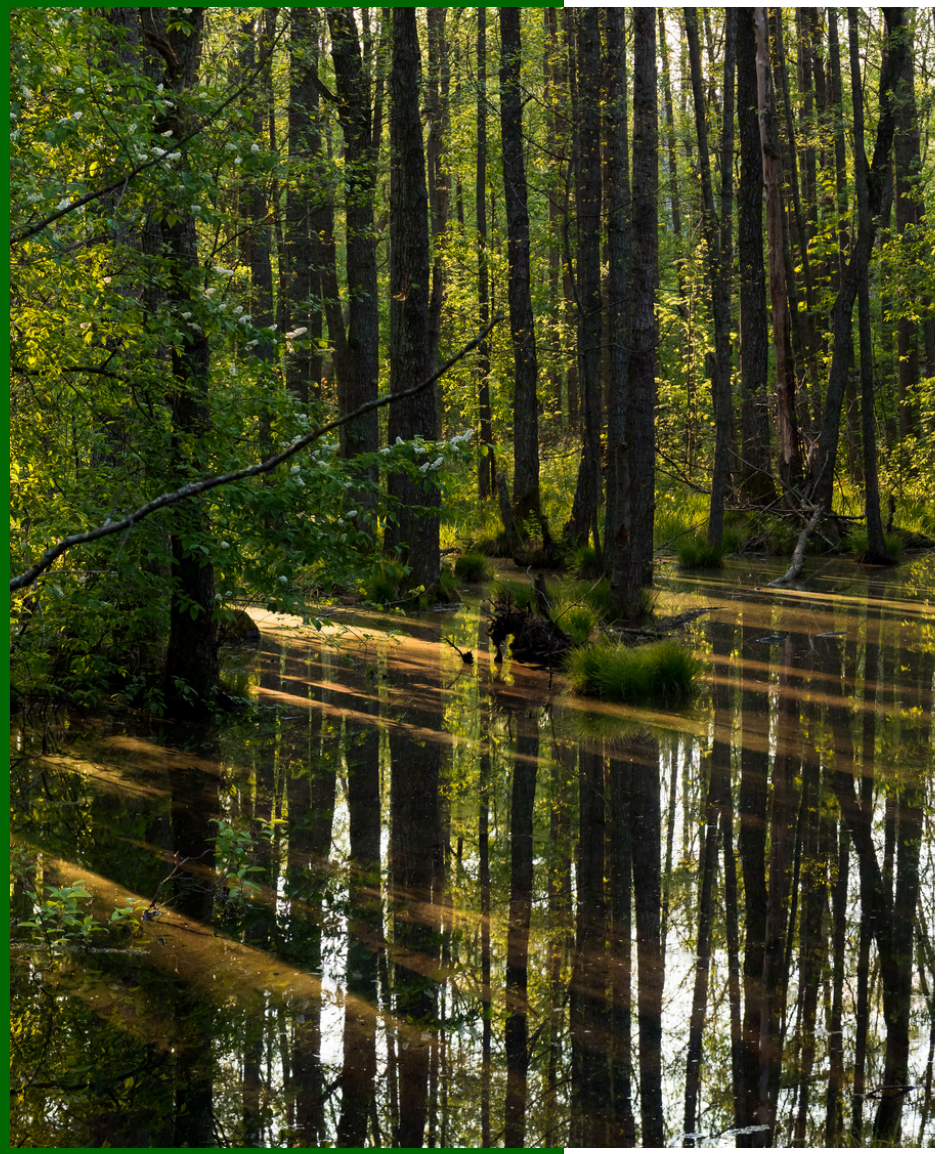

Charakterystyka Poleskiego Parku Narodowego

Poleski Park Narodowy został utworzony w **1990 roku** jako 20. park narodowy w Polsce. Zajmuje powierzchnię **9764 ha**, a jego otulina – ponad 13 tys. ha – chroni park przed negatywnym wpływem działalności człowieka. Położony na **Równinie Łęczyńsko-Włodawskiej**, jest jednym z najcenniejszych obszarów wodno-torfowiskowych w Europie. W 2002 roku wpisano go na listę Rezerwatów Biosfery **UNESCO**, a także objęto ochroną w ramach Konwencji Ramsarskiej.

Park został stworzony, by chronić unikalne torfowiska, jeziora krasowe i bagna Polesia Lubelskiego, które stanowią schronienie dla wielu rzadkich gatunków. Jego krajobraz łączy w sobie elementy wodne i lądowe, tworząc mozaikę ekosystemów niespotykanych w innych regionach Polski.

Historia i powstanie Poleskiego Parku Narodowego

Idea ochrony unikalnych bagien i jezior Polesia sięga lat 50. XX wieku. Pierwsze rezerwaty przyrody powstały w 1959 roku i obejmowały najcenniejsze fragmenty krajobrazu – m.in. Jezioro Moszne. W kolejnych latach ochroną objęto także inne jeziora krasowe oraz kompleksy torfowisk.

W 1974 roku utworzono Poleski Park Krajobrazowy, który stanowił etap przejściowy do pełnej ochrony tego obszaru. **Decyzją z 1 maja 1990 roku powołano Poleski Park Narodowy** – dwudziesty w Polsce i pierwszy o charakterze bagiennym.

Od tamtej pory park jest konsekwentnie rozwijany i obecnie chroni powierzchnię 9764 ha, w tym jedne z najcenniejszych mokradeł Europy.

1959 r.
Pierwszy rezerwat „Jezioro Moszne”

1974 r.
Utworzenie Poleskiego Parku Krajobrazowego

1990 r.
Utworzenie Poleskiego Parku Narodowego

Jeziora krasowe

Poleski Park Narodowy słynie z niezwykłych jezior krasowych, które powstały w wyniku zapadania się podłoża wapiennego. Mają one nieregularne kształty, różną głębokość i często otoczone są torfowiskami. Dzięki temu stanowią niepowtarzalne ekosystemy, łączące cechy zbiorników wodnych i bagien.

Największe z nich – Jezioro Łukie – zajmuje 143 ha i jest otoczone borem bagiennym oraz torfowiskiem. Moszne zachwyca kształtem litery „S” i bogactwem roślin wodnych. Długie i Karaśne to ostoje ptaków wodno-błotnych.

Jeziora krasowe Polesia pełnią funkcję **naturalnych zbiorników retencyjnych**, regulując stosunki wodne i stanowiąc schronienie dla rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Torfowiska – serce poleskiej przyrody

Torfowiska zajmują ogromne połacie Poleskiego Parku Narodowego i decydują o jego wyjątkowym charakterze. Są to obszary, w których przez tysiące lat odkładała się warstwa torfu, tworząc unikalne siedliska dla roślin i zwierząt. Występują tu torfowiska niskie, przejściowe i wysokie, różniące się warunkami wodnymi i roślinnością.

Najbardziej znane kompleksy to **Bagno Bubnów**, **Durne Bagno** i **Bagno Staw** – miejsca niemal nietknięte działalnością człowieka, gdzie można zobaczyć pierwotny krajobraz Polesia. Torfowiska magazynują wodę, łagodzą skutki suszy i powodzi, a także gromadzą ogromne ilości węgla, dzięki czemu mają kluczowe znaczenie w walce ze zmianami klimatu.

Torfowiska Poleskiego Parku to magazyny wody i węgla, a jednocześnie ostoje rzadkich gatunków, m.in. rosiczek i storczyków.

Świat roślin Polesia

Na obszarze Poleskiego Parku Narodowego stwierdzono około 1000 gatunków roślin naczyniowych. Tutejsza flora łączy elementy bagienne, wodne i leśne, co sprawia, że park jest jednym z najcenniejszych przyrodniczo miejsc w Polsce.

Największą powierzchnię zajmują bory sosnowe, rosnące na suchszych siedliskach. W obniżeniach terenowych występują olsy bagienne, natomiast na terenach podmokłych – bogate w gatunki łąki turzycowe i bagienne. Szczególnie cenne są torfowiska wysokie, porośnięte mchami torfowcami, które tworzą unikalny krajobraz.

Wiele roślin parku objęto ochroną. Występuje tu m.in. **brzoza niska** – relikt epoki lodowcowej, **storczyki** (np. kukułka krwista, kruszczyk błotny), a także gatunki mięsożerne, takie jak r**osiczka okrągłolistna** i **aldrowanda pęcherzykowata**, które uzupełniają niedobór składników odżywczych poprzez chwytanie owadów.

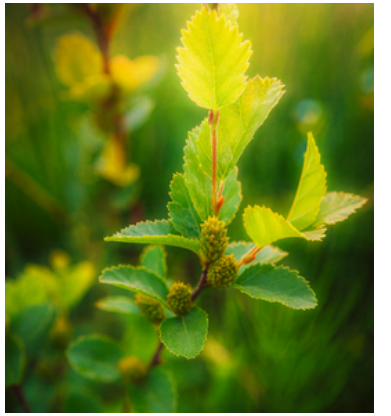

Brzoza niska

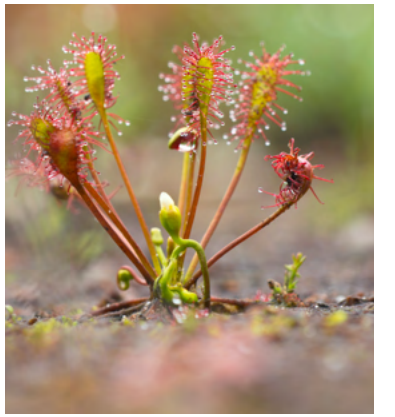

Rosiczka okrągłolistna

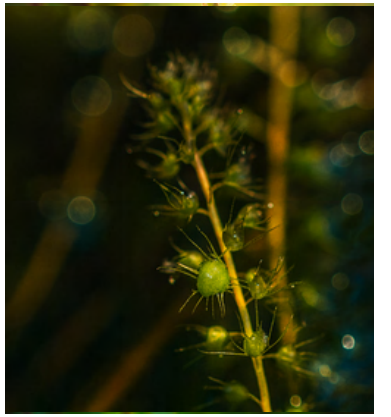

Aldrowanda pęcherzykowata

Kukułka krwista

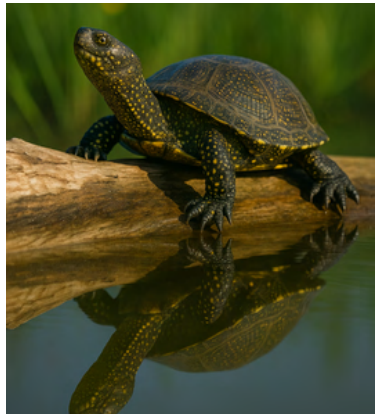

Żółw błotny

Zaskroniec zwyczajny

Kumak nizinny

Padalec zwyczajny

Świat gadów i płazów Polesia

Na terenie Poleskiego Parku Narodowego występuje wiele gatunków gadów i płazów, związanych z podmokłymi siedliskami, jeziorami i torfowiskami. Najcenniejszym z nich jest **żółw błotny**, będący symbolem parku i jednym z najrzadszych gadów w Polsce. Polesie jest jednym z niewielu miejsc, gdzie gatunek ten zachował stabilne populacje.

Poza żółwiem spotkać tu można również **zaskrońca zwyczajnego**, **padalca** oraz **jaszczurkę żyworodną**. W bogatych ekosystemach parku żyje też wiele płazów – od **kumaków nizinnych**, przez **traszki grzebieniaste**, po liczne gatunki żab. Ich obecność świadczy o czystości środowiska wodnego i wysokiej jakości siedlisk.

Ptaki Polesia

Poleski Park Narodowy to jedno z najważniejszych miejsc w Polsce dla ochrony ptaków wodnych i błotnych. Dotychczas stwierdzono tu ponad 200 gatunków ptaków, z czego wiele objętych jest ścisłą ochroną. Rozległe torfowiska, jeziora krasowe i bagienne łąki stanowią doskonałe siedliska lęgowe, żerowiska oraz miejsca odpoczynku podczas wędrówek.

Symbolem parku jest **żuraw**, którego donośny, charakterystyczny głos towarzyszy wiosennym i jesiennym spacerom po bagnach. Bardzo licznie występują tu także gatunki związane ze środowiskami wodnymi – m.in. **czapla siwa**, **perkoz dwuczuby**, a także wiele gatunków kaczek i gęsi.

Polesie jest również miejscem gniazdowania rzadkich ptaków drapieżnych. W koronach starych drzew można spotkać majestatycznego **bielika**, a nad podmokłymi łąkami patroluje **orlik krzykliwy.** Niezwykle cennym gatunkiem jest też **bocian czarny**, wymagający spokoju i odludnych terenów.

Żuraw

Czapla siwa

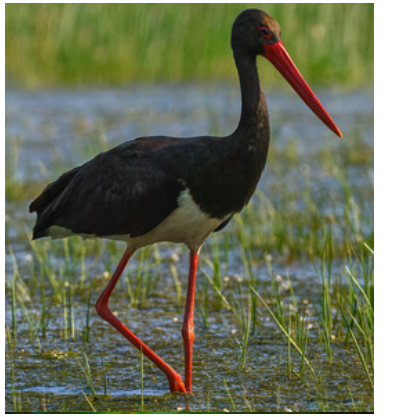

Bocian czarny

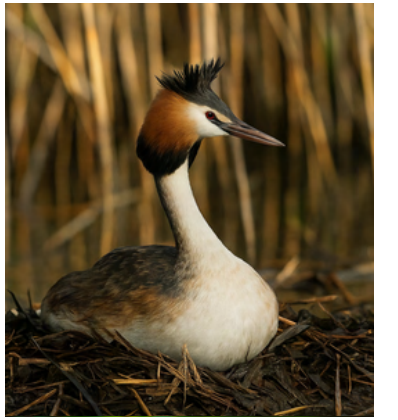

Perkoz dwuczuby

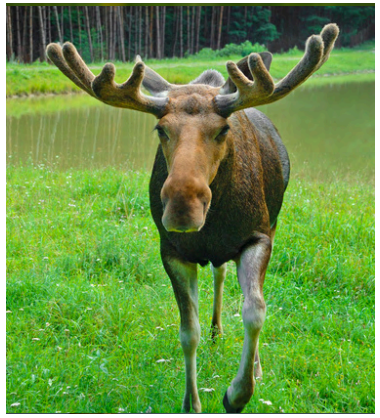

Łoś

Bóbr

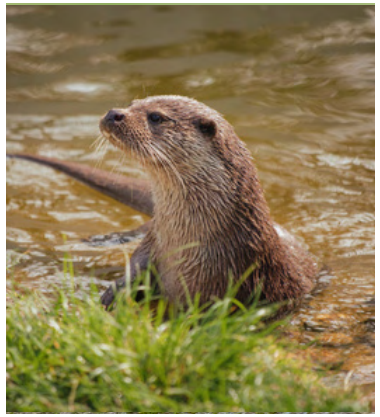

Wydra

Dzik

Ssaki Polesia

Poleski Park Narodowy jest domem dla wielu gatunków ssaków, które odgrywają kluczową rolę w funkcjonowaniu tutejszych ekosystemów. Najbardziej charakterystycznym mieszkańcem parku jest **łoś**i. Zwierzę to doskonale czuje się w środowisku bagiennym i często można je spotkać przy brzegach jezior lub na podmokłych łąkach.

Niezwykle ważną rolę w przyrodzie Polesia pełnią także **bobry**. Budując tamy i żeremia, przekształcają one krajobraz wodny, zwiększając retencję i tworząc nowe siedliska dla wielu innych gatunków. W wodach i nad ciekami spotkać można również **wydry**, które są wskaźnikiem czystości środowiska wodnego.

Na terenach leśnych żyją liczne ssaki kopytne i drapieżne – **sarny**, **dziki**, **lisy**, a także **borsuki** czy **kuny**. Warto wspomnieć o obecności licznych nietoperzy, które polują nad wodami i w lasach, odgrywając ważną rolę w regulowaniu populacji owadów.

Ścieżki przyrodnicze

Ścieżki przyrodnicze prowadzą przez torfowiska, bagna, jeziora i bory sosnowe. Dzięki kładkom i tablicom edukacyjnym można odkrywać przyrodę parku bezpiecznie i z bliska.

Ścieżki i czas przejścia:

- **„Dąb Dominik”** – prowadzi przez torfowiska i jeziora do 400-letniego dębu, jednego z symboli parku. Trasa ukazuje zróżnicowane siedliska leśne i bagienne. **ok. 2 h**
- **„Perehod”** – biegnie wokół jeziora Moszne, jednego z najpiękniejszych jezior krasowych Polesia. To doskonałe miejsce do obserwacji ptaków wodno-błotnych. ok. 1,5 h
- **„Obóz powstańczy”** – trasa łączy walory przyrodnicze z historią powstania styczniowego 1863 r. Prowadzi przez lasy i mokradła, gdzie ukrywali się powstańcy. ok. 1 h
- **„Spławy”** – najchętniej odwiedzana ścieżka, biegnie drewnianą kładką do jeziora Łukie - największego w parku. Po drodze spotkać można żółwia błotnego i rosiczkę. ok. 3 h
- **„Czahara”** – najdłuższa trasa, prowadzi przez rozległe bagna i torfowiska. Słynie z malowniczych panoram i bogactwa roślin owadożernych. ok. 4 h

Edukacja i ochrona przyrody

Edukacja przyrodnicza

Poleski Park Narodowy prowadzi bogatą działalność edukacyjną – organizuje warsztaty terenowe, lekcje w szkołach i zajęcia w ośrodku dydaktycznym. Uczestnicy poznają ekosystemy bagienne i jeziorne, uczą się rozpoznawać gatunki chronione oraz rozumieć znaczenie ochrony przyrody.

Ochrona przyrody

Priorytetem parku jest ochrona torfowisk wysokich, jezior krasowych i rzadkich gatunków – m.in. żółwia błotnego i wodniczki. Prowadzone są monitoringi przyrodnicze, działania renaturyzacyjne oraz projekty międzynarodowe, dzięki którym Polesie zachowuje swoją bioróżnorodność.

Projekt „Plenery edukacyjne – Ścieżka przyrodnicza »Perehod«”

E-informator powstał w ramach projektu „Plenery edukacyjne – Ścieżka przyrodnicza »Perehod«”, realizowanego przez Fundację Centrum Szkoleń i Innowacji. Projekt obejmował cykl siedmiu warsztatów dla uczennic i uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych z Lublina.

Zajęcia odbywały się na terenie Poleskiego Parku Narodowego i pozwoliły młodym uczestnikom i uczestniczkom odkrywać torfowiska, jeziora krasowe i bogactwo życia Polesia. Projekt miał na celu rozwijanie wiedzy i wrażliwości ekologicznej oraz pokazanie, jak ważna jest troska o ten wyjątkowy obszar dla przyszłych pokoleń.

Zadanie sfinansowano z budżetu Województwa Lubelskiego

Perehod
PLENERY EDUKACYJNE

Poleski Park Narodowy
ul. Lubelska 3a 22-234 Urszulin
tel. 82 5713071, 82 5713072
e-mail: poleskipn@poleskipn.pl
www.polpn.gov.pl

Fundacja Centrum Szkoleń i Innowacji
Aleje Racławickie 8/34, 20-037 Lublin
tel. 81 534 60 98
e-mail: fundacja@csi.info.pl
www.fundacja.csi.info.pl